

Spis treści

1. Od redakcji – Czterdziesty czwarty tom „Studiów Płockich” 9

TEOLOGIA I FILOZOFIA

2. Ks. Waldemar Turek, „Będziecie obmyci chrztem zbawienia”:
Odpuszczenie grzechów przez chrzest w *Mowie 213*
św. Augustyna 11
3. Ks. Leszek Misiarczyk, Teksty Hieronima, Seduliusza Szkota
i Bedy Czcigodnego w płockich kodeksach biblijnych z XII wieku . . . 23
4. Ks. Ireneusz Mroczkowski, Spowiedź i egzorcyzm
a odpowiedzialność za skutki czynów 39
5. Ks. Marcin Sadowski, Religijno-filozoficzne źródła kultury
europejskiej w myśli Leszka Kołakowskiego 55

HISTORIA KOŚCIOŁA

6. Ks. Henryk Seweryniak Perspektywy badań
nad *Pontyfikatem Płockim*. 73
7. Ks. Andrzej Lelen, Dziewiętnastowieczna reforma muzyki kościelnej
i jej recepcja na terenie diecezji płockiej w czasie posługi biskupiej
A. J. Nowowiejskiego 87
8. Ks. Michał Marian Grzybowski, Kuria Diecezjalna w Płocku
w latach 1918-1939 121

PRAWO KANONICZNE

9. Ks. Wojciech Góralski, Prawo do zawarcia małżeństwa.
Perspektywa kanonisty 139
10. Ks. Wojciech Góralski, Wykluczenie dobra potomstwa
w świetle wyroku Roty Rzymskiej c. Sciacca z 27.04.2007 roku . . . 153
11. Wanda Stojanowska, ks. Mirosław Kosek, Przyczyny rozwodów
i sposoby zapobiegania konfliktom między małżonkami w świetle
wypowiedzi księży uczestniczących w badaniu socjologicznym . . . 163
12. Ks. Wojciech Góralski, Świętość polityka –
czy możliwa do zweryfikowania w procesie kanonicznym? 191

SPRAWOZDANIA I RECENZJE

13. Ks. Jarosław Kozak (Rec.), Janusz Mariański, *Kościół katolicki w Polsce w przestrzeni życia publicznego. Studium socjologiczne*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek 2013, ss. 385. 205
14. Ks. Wojciech Góralski (Rec.), Ks. Marek Stępień, *Pozycja prawna Konferencji Episkopatu Polski. Studium prawno-prawne*, Wydawnictwo Spes, Łomża 2014, ss. 490. 211
15. Ks. Leszek Misiarczyk (Rec.), S. Zalewski, *Bóg a pełnia człowieka. Rozwój życia mistycznego chrześcijanina w dynamicznym procesie oczyszczeń według św. Jan od Krzyża*, seria: Mistyka chrześcijańska, t. 142, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy 2015, ss. 392. 219
16. Ks. Mirosław Kosek (Rec.), Karolina Sawczuk-Skibińska, *Rozkład pożycia a możliwość pojednania małżonków w procesie o rozwód*, Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck 2016, ss. 302. 223
17. Noty o autorach 229

Contents

1. Editorial. The Forty-fourth Volume of “Studia Płockie” 9

THEOLOGY AND PHILOSOPHY

2. Waldemar Turek, “You will be washed in the baptism of salvation”:
The forgiveness of sins in baptism according to Saint Augustine’s
Sermon 213 11
3. Leszek Misiarczyk, The texts of Hieronimus, Sedulius Scottus
and Beda Venerabilis in biblical manuscripts of Plock
of the twelfth century 23
4. Ireneusz Mroczkowski, Confession and exorcism
and the responsibility for one’s actions. 39
5. Marcin Sadowski, Religious-philosophical sources
of european culture in the thought of Leszek Kołakowski 55

HISTORY OF CHURCH

6. Henryk Seweryniak, Pontifical of Plock – prospects for research. . . 73
7. Andrzej Leleń, The reform of church music in 19th century
and its reception in the Diocese of Plock during the time
of episcopal ministry of Bishop A. J. Nowowiejski 87
8. Michał Marian Grzybowski, Diocesan Curia in Plock
during the years 1918-1939 121

CANON LAW

9. Wojciech Góralski, The right to marry. A canonists’ perspective. . . 139
10. Wojciech Góralski, Exclusion of the *bonum proliis* in light
of the verdict of the Roman Rota c. Sciacca of 27.04.2007 153
11. Wanda Stojanowska, Mirosław Kosek, The causes of divorce
and prevention of marriage conflicts according to priests’ opinions
who had been attended in the sociological research 163.
12. Wojciech Góralski, The sanctity of politician – is it verifiable
in the *canonical process*? 191

 REPORTS AND REVIEWS

13. Jarosław Kozak (Rev.), Janusz Mariański, *Kościół katolicki w Polsce w przestrzeni życia publicznego. Studium socjologiczne*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek 2013, pp. 385. 205
14. Wojciech Góralski (Rev.), Ks. Marek Stępień, *Pozycja prawna Konferencji Episkopatu Polski. Studium prawnoprawne*, Wydawnictwo Spes, Łomża 2014, pp. 490. 211
15. Leszek Misiarczyk (Rev.), S. Zalewski, *Bóg a pełnia człowieka. Rozwój życia mistycznego chrześcijanina w dynamicznym procesie oczyszczeń według św. Jan od Krzyża*, seria: Mistyka chrześcijańska, t. 142, Płock: Płocki Instytut Wydawniczy 2015, pp. 392. 219
16. Mirosław Kosek (Rev.), Karolina Sawczuk-Skibińska, *Rozkład pożycia a możliwość pojednania małżonków w procesie o rozwód*, Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck 2016, pp. 302. 223
17. About the Authors 229

CZTERDZIESTY CZWARTY TOM „STUDIÓW PŁOCKICH”

Rok 2016 obfitował w wiele ważnych wydarzeń w życiu Kościoła. Z pewnością na długo pozostaną w naszych sercach przeżycia związane z Jubileuszowym Rokiem Miłosierdzia, Światowymi Dniami Młodzieży, które przeżyaliśmy w Krakowie wraz z papieżem Franciszkiem, czy też obchody 1050 rocznicy Chrztu Polski.

Rok 2016 to także data ukazania się oczekiwanej przez wiele środowisk posynodalnej adhortacji apostolskiej O miłości w rodzinie – *Amoris laetitia*, która z pewnością długo jeszcze będzie przedmiotem refleksji teologów, prawników, duszpasterzy, a także – może nawet przede wszystkim – rodzin. Wydarzenia te znalazły w pewnym stopniu odzwierciedlenie w prezentowanym – XLIV – tomie „Studiów Płockich”.

Na pierwszym miejscu drukujemy artykuł autorstwa ks. prof. Waldemara Turka, poświęcony jednej z mów św. Augustyna (Mowie 213), skierowanej do tzw. *competentes* – kandydatów do sakramentu chrztu. Jak zauważa autor opracowania, „obchodzona w tym roku 1050 rocznica Chrztu Polski jest dobrą okazją do podjęcia refleksji nad różnymi aspektami tego sakramentu w kontekście historycznym, liturgicznym, ascetycznym czy teologicznym.”

Niezmiernie ważny i aktualny problem podejmuje w swym artykule ks. prof. Ireneusz Mroczkowski: *Spowiedź i egzorcyzm a odpowiedzialność za skutki czynów*. Punkt wyjścia w przedmiotowej refleksji stanowi problem tzw. *spowiedzi furtkowej i grzechu międzypokoleniowego* w kontekście *Opinii* poświęconej temu problemowi, opracowanej przez Komisję Teologiczną powołaną spośród teologów KUL.

W prezentowanym numerze „Studiów Płockich” zwraca uwagę większa niż zwykle liczba artykułów dotyczących problematyki ochrony małżeństwa i rodziny, stanowiącej przedmiot refleksji ostatniego synodu biskupów oraz, wspomnianej wyżej, posynodalnej adhortacji papieża Franciszka. W tej grupie opracowań wymienić należy przede wszystkim artykuł ks. prof. Wojciecha Góralskiego dotyczący prawa do zawarcia małżeństwa oraz artykuł autorstwa prof. Wandy Stojanowskiej i ks. dr. Mirosława Koska, zawierający wyniki badań na temat przyczyn rozwodów oraz sposobów zapobiegania konfliktom w małżeństwie, przeprowadzonych wśród księży. Warto przytoczyć jeden z wniosków sformułowanych przez autorów badań, który może

stanowić zachętę do lektury wspomnianego artykułu. Jak podkreślają jego autorzy, „wiedza badanych księży na temat przyczyn konfliktów między małżonkami prowadzących w efekcie do rozwodu, jest zaskakująco rozległa. Badanie wykazało również, jak wielkim zaufaniem cieszą się księża i jak wiele mogą pomóc małżonkom, potrzebującym wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów między nimi.”

Oddając do rąk Czytelników kolejny tom naszego Periodyku, pragnę zwrócić uwagę na jeszcze jedno wydarzenie, szczególnie ważne, jak się wydaje, dla naszej tożsamości diecezjalnej. Wydarzeniem tym jest odzyskanie po wielu latach starań *Pontyfikału Płockiego*. Ten niezmiernie cenny „świadek” dziejów kultury i chrześcijaństwa w Polsce (szczególnie na Mazowszu), jest przedmiotem artykułu ks. prof. Henryka Seweryniaka. Opisując dzieje i stan badań nad Pontyfikałem z punktu widzenia teologa, jedna refleksja wydaje się szczególnie dziś istotna. Wypada powtórzyć za autorem: „O co zatem teolog chce pytać *odzyskaną perłę płockiego średniowiecza?*”. Odpowiedź znajdzie Czytelnik w treści artykułu.

Problematyki tzw. kodeksów średniowiecznych, stanowiących ongiś zbiór Płockiej Biblioteki Katedralnej, dotyczy także artykuł ks. prof. Leszka Misiarczyka. Badania porównawcze autora koncentrują się wokół *Listu św. Hieronima do papieża Damazego* i jego *Prologu do czterech Ewangelii*, a także wprowadzenia Seduliusza Szkota do Ewangelii synoptycznych i Bedy Czcigodnego do Ewangelii Jana, zachowanych w trzech kodeksach biblijnych: *Biblii Płockiej*, *Ewangeliarzu księżnej Anastazji* i *Ewangelii św. Marka*.

Część historyczną prezentowanego numeru Studiów Płockich dopełniają dwa interesujące opracowania: *Kuria diecezjalna w Płocku w latach 1918-1939*, autorstwa ks. prof. Michała Grzybowskiego, oraz *Dziewiętnastowieczna reforma muzyki kościelnej i jej recepcja na terenie diecezji płockiej w czasie posługi biskupiej A. J. Nowowiejskiego*, autorstwa ks. dr. Andrzeja Lelenia.

Serdecznie zapraszam do lektury prezentowanego tomu „Studiów Płockich”.

ks. Mirosław Kosek